

infamiam suscipientis, aliorum scandalum, sigillum confessionis, et hujusmodi.

(28. Minister ordinarie peccat mortaliter conferendo sacramentum peccatori publico et notorio, sive illud ei conferat privatim, sive publice; cum tali peccatori sive publice, sive privatim petenti debeat sacramentum denegari ratione gravis scandali populi, si non negaretur. *Communis*. (29. Si vero talis peccator esset in articulo mortis constitutus, tunc posset, imo deberet minister ei petenti sacramentum conferre. *Communis*; quia quisque præsuntur se tunc velle disponere, et necessitas tollit scandalum, vel illud tollet minister publicando poenitentiam occultam moribundi, quod fieri deberet, si ad ipsum publice deferenda esset eucharistia, ut dicit Tamburin., *De communion.*, cap. 6, n. 24, et alii.

(30. Minister peccat graviter, si sacramentum ministret occulte peccatori occulto; nisi indignitas peccatoris occulti cognita esset ex sola sacramentali confessione, quia tunc ratione sigilli teneretur ipsi ministrare. *Communis*. (31. Minister non peccat ministrando sacramentum peccatori occulto publice illud petenti; tunc enim, ne notabiliter diffametur, non est ei sacramentum denegandum; cap. *Placuit* 3, caus. 6, quæst. 2, et cap. *Si sacerdos* 2, De offic. judic. ordinar., ubi Eugenius papa id confirmat exemplo Christi non removens a communione Judam, quem occulte noverat indignum; et sic tenent doctores communiter.

(32. Minister nullo unquam casu, neque ob metum, seu periculum mortis sibi incussum, potest licite ministrare sacramentum incapaci, ut rite baptizatum rebaptizare, confirmatum vel ordinatum iterato confirmare vel ordinare, quia tunc falsificaretur forma, et mentiretur minister dicendo: «Ego te baptizo, confirmo te, accipe potestatem, etc.» Mendacium enim proprie dictum, cum sit intrinsece malum, nullo unquam casu est licitum, neque ob metum mortis. *Communis*, et patet ex dictis verb. *MENDACIUM*, a n. 12.

(33. Potest autem minister ob metum mortis licite ministrare sacramentum scienter indigno, seu peccatori notorio, quia si talem administrationem excusat notabilis infamia occulti peccatoris publice petentis, uti dictum est supra n. 31, debet etiam excusare metus, seu periculum mortis, vel similis infamiae ministrantis; Suarez, Nungus, Bonacina citati, et secuti a Gobat, in *Exper.*, tract. 1, n. 273; Sporer, *loc. cit.*, n. 188; Dicastillo, d. 3, n. 292; La Croix, *loc. cit.*, n. 138, alique cum Escobar., lib. viii, num. 357. (34. Dummodo tamen non petatur in odium fidei vel in contemptum religionis, quia si Eucharistia, v. g., peteretur ab hæretico ad conculcandum, a mago ad magias vel maleficia et hujusmodi, tunc ne tantum vilesceret et contempneretur fides et religio, esset eis denegandum sacramentum, etiam cum periculo mortis. *Communis*.

(35. Per se loquendo non est licitum petere et recipere sacramentum a ministro notorie indigno, qui prævidetur vel creditur ipsum collaturus in peccato mortali, quia sic esset cooperari ad peccatum mortale proximi, quod non licet. *Communis*.

(36. Dicitur autem notanter notorie indigno, quia, si peccatum ministri non sit publicum et notorium, potest quis licite petere et recipere ab eo sacramentum, cum possit et debeat præsumere ipsum non esse indignum, quia quilibet debet censeri bonus, quandiu non probatur malus. *Communis*. Et quamvis sciret ipsum ministrum paulo ante peccasse, potest ab eo sacramentum recipere, præsumendo quod sit illud confessus, vel saltem se dispositurus per contritionem; dummodo tamen non constet ipsum esse consuetudinarium aut semper esse in occasione proxima peccandi, quia tunc prudenter præsumi posset status malus, adeoque, si posset facile haberi alius, ab eo esset sacramentum petendum et accipiendum. Herinex, d. 3, n. 98; Bosco, d. 1, sect. 8, n. 60; Gobat, tract. 1, n. 265; Escobar., lib. viii, n. 313; Coninch., q. 64, n. 49, et alii.

(37. Ob causam necessitatis vel utilitatis notabilis licitum est petere et recipere sacramentum a ministro indigno, qui possit digne ministrare, quamvis prævideatur et credatur indigno ministraturus, quia tunc petens et recipiens utitur jure suo providendi suæ necessitati vel utilitati spirituali, nec ullo modo cooperatur ad peccatum alterius, sed ob justam causam excusantem ab impediendo peccatum proximi solum permissive se habet, et aliunde minister posset et deberet se disponere per contritionem faciendo quod in se est. *Communis*, per textum in cap. *Sciscitantibus* 5, caus. 15, q. 8.

(38. A ministro, cui ex officio incumbit sacramenta ministrare, licitum est ea petere et recipere, etiam extra casum necessitatis solo intuitu proprii profectus spiritualis, quamvis ille sit notorie indignus, et etiam excommunicatus toleratus. Mastrius disp. 16 *Theolog. mor.*, n. 51; Sporer, *loc. cit.*, n. 181; Reiffenstuel, *Theolog. moral.*, tract. 14, dist. 1, quæst. 4, n. 56, cum communi aliorum, et desumitur ex citat. cap. *Sciscitantibus* 5, caus. 15, quæst. 8, ubi dicitur quod de manu sacerdotis, quandiu ab Ecclesia toleratur, licite sacramenta sumantur: et ex decreto concilii Constantiensis in bulla Martini V incip. *Ad evitanda scandala*, ubi permittitur fidelibus communicatio etiam in sacris cum omnibus excommunicatis, « præter nominatim denunciatos, et notorios percussores clericorum, » adeoque, etc. Accedit ratio quia parochianus habet jus petendi et recipiendi sacramenta a suo parochio, neque censetur amittere tale jus ob sui parochi indignitatem, maxime cum ipse, si velit, ut debet, possit se prius disponere per confessionem, vel saltem per contritionem (63).

(39. Non licet tamen petere et recipere sacramenta a ministro excommunicato non tolerato et vitando, nempe « nominatim denunciato aut notorio percussore clerici; » quia, cum ipse sit simpliciter præcisus ab Ecclesia, privatus est omni communicatione cum fidelibus, et consequenter omni jurisdictione, adeoque non licet ab ipso sacramenta petere et recipere, cum ipsa ministrare nequeat sine peccato mortali. *Communis*. (40. Excipe tamen casum extremæ necessitatis, si nempe aliquis esset moriturus sine baptismo aut poenitentia, quia tunc licite possent talia sacramenta peti a ministro etiam excommunicato, degradato, etc., et licite ab ipso ministrari. *Communissima*; quia quod non est licitum in lege, necessitas facit licitum; cap. *Quod non est* 4, De regul. juris, c. *Quoniam* 13, caus. 1, quæst. 7, cap. *Sicut* 11, De consec., dist. 1, cap. *Omnes* 1, De feriis, cap. *Consilium* 2, De observat. jejunior., cap. *Consulisti* 3, De celebration. missarum.

(41. Minister simulans, non solum formaliter, sed etiam materialiter administrationem sacramenti ob metum gravem quemcunque, etiam mortis, peccat mortaliter. Innocentius enim XI, die 2 Martii 1679, inter alias merito damnavit sequentem propositionem 29 in ordine: « Urgens metus gravis est causa justa sacramentorum administrationem simulandi; » unde si mors intentetur alicui sacerdoti, nisi extra missam consecraret totum panem, qui est in foro, aut nisi absolvat aliquem indispositum, peccat mortaliter, si formam proferat cum intentione non consecrandi, quamvis materialiter tantum simulat. Viva, ad dictam propositionem damnatam Innocentii XI a n. 14 ad 16; Cardenas, in 2 crisi, d. 20, a n. 37; La Croix, lib. vi, p. 1, a n. 149, et alii passim dicentes dictam propositionem damnatam comprehendere simulationem, non solum formalem, sed etiam materiale, et quemcunque metum gravissimum, etiam mortis, et sic non amplius sunt audiendi doctores, qui antehac oppositum tenuerunt, tanquam probabile.

(42. Simulatio tamen materialis circa rem plane indifferenter se habentem ad sacramentum, per se loquendo, si non adsit alia vitiosa circumstantia, non est illicita; quia non est simulatio administrationis sacramenti; unde confessarius, ad occultandum defectum absolutionis poenitentis indispositi potest licite post confessionem aliquam orationem recitare super ipsum, et facere signum crucis, quamvis a videntibus putetur absolvere. *Communis* cum supracitatis.

(43. Gravius peccat, qui simulat administrationem sacramenti, quam qui sacrilege

(63) *Romani theologi nota.* — Non videtur excusari a peccato posse homo qui a proprio parochio iniquo sacramenta exposcat, quoties ea ab alio sacerdote probro exquirere possit cum eodem fructu. Charitas enim postulat ne proximo nostro gratis præbeamus occasionem ruinae spiritualis: at occa-

illud conficit seu administrat, textu expresso in c. *De homine* 7, De celebratione missarum, ubi refertur casus de quodam incauto sacerdote, qui in mortali constitutus, nec potens confiteri, nec forsitan conteri, et ob urgentem necessitatem coactus celebrare, peractis cæteris cæremoniis, et ommissis verbis consecrationis, missam celebrare simulavit, de quo Innocent. III sic habet ibi: « Licet is qui pro sui criminis conscientia reputat se indignum, peccet graviter, si se ingerat irreverenter ad illud, gravius tamen videtur offendere qui sic fraudulenter illum præsumperit simulare, cum ille in solius misericordis Dei manum incidat, iste vero (*ficte celebrans*) non solum Deo, cui non veretur, illudere, sed populo, quem decipit, se astringat. »

(44. Minister in administratione sacramentorum sequens sententiam tantum probabilem de valore, relicta tutiore, peccat mortaliter: Innocentius enim XI, die 2 Martii 1679, justissime damnavit inter alias sequentem propositionem 1, in ordine: « Non est illicitum in sacramentis conferendis sequi opinionem probabilem de valore sacramenti, relicta tutiore, nisi id vetet lex, conventio aut periculum gravis damni incurrendi. » Hinc sententia probabilis tantum utendum non est in collatione baptismi, ordinis sacerdotalis aut episcopalis.

(45. Si non agatur de valore sacramenti, sed tantum de modo administrandi, potest minister sequi opinionem practice probabiliorum, relicta tutiore. Sic cum communi Card., in 2 crisi, diss. 2, n. 4; Gormaz, d. 5, n. 801; La Croix, *loc. cit.*, n. 121.

(46. Minister utens materia, vel forma falsa peccat mortaliter. *Communissima*. (47. Item peccat mortaliter, per se loquendo, si utatur materia vel forma dubia, quando potest haberi certa; in casu autem necessitatis, quando non potest haberi certa, potest et debet adhibere dubiam. *Communis*. (48. Item peccat mortaliter omittendo intentionem requisitam. *Communissima*.

(49. Minister repetens absolute formam sacramentalem, vel aliquid in ea, cum dubio tantum levi et inani timore, per se loquendo, peccat mortaliter, quia est gravis irreverentia repetere absolute formam sacramentalem cum solo dubio levi et inani timore, qui nec sufficit pro licite repetenda tali forma sub conditione; cum enim nulla est prudens causa dubitandi de valore sacramenti, sed oriuntur tantum leves scrupuli, ne quidem conditionate est iterandum sacramentum, uti tenet *Communis* ex Catechismo Romano cum Dicastillo, *De baptism.*, l. 1, n. 174.

(50. Quando tamen est prudens dubium

sionem hanc gratis præberet, qui cum posset sacramenta bene et a bono ministro recipere, eadem a parochio malo petit et recipit. Is ergo graviter contra charitatem peccaret, non secus ac ille qui peccare volenti peccandi materiam præbeat et occasionem.

de valore sacramenti collati, potest licite, imo debet iterari saltem sub conditione, quia tunc consulitur, et salutem proximi, et reverentiam sacramenti per conditionem appositam. *Communis*, per textum in c. *Si nulla* 113, De consecr., dist. 4, ubi Leo papa ad rem sic expresse dicit: « Non intervenit temeritas presumptionis, ubi est diligentia pietatis; » et c. ult. *De presbyter. non baptizat.*, ubi Innocentius III dicit: « Non intelligitur iteratum quod ambigitur esse factum. »

(51. Minister, qui ex officio est pastor, ut parochus respectu saecularium, et superior respectu religiosorum, tenetur ex iustitia suis subditis, etiam extra necessitatem gravem, rationabiliter petentibus sacramenta ministrare. Ad hoc enim se obligavit assumendo officium pastoris, et talem videtur intercessisse contractum inter pastorem et oves. (52. Unde talis minister tenetur sub mortali cum quocumque magno suo detrimento temporali, et etiam cum propria vitae periculo, non solum in extrema, sed etiam in gravi necessitate spirituali alicujus sibi subjectae ovis, ei ministrare sacramenta. S. Thom., 2-2, quaest. 26, art. 5, ad 3, et q. 185, art. 5; Suarez, q. 1, p. 1, § Quarto dico; Castrop., d. 1, punct. 9; Granad., d. 4, n. 4; Coninch., d. 25, d. 7, conclus. 1 et 3; Bann., Aragon., Navarr., Tapia, quos citat et sequitur Carden., in 1 crisi, dissert. 76, c. 2; La Croix, lib. II, n. 174, et alii passim. Vide verb. EXTREMA UNCTIO, a n. 42. (53. Si autem esset unicus minister, quo sublato, deesset communitati minister sacramentorum, hic non debet singulis ministrare sacramenta cum probabili periculo infectionis seu mortis, sine quo periculo aliis sacramenta ministrare posset; salus enim omnium praefertur debet salutem unius particularis, et minister obligatus ex officio communitati, tenetur se illi conservare; Barbosa, *De offic. paroch.*, c. 17, n. 15; P. Marchant., in *Tribun.*, tom. III, part. 1, tit. 9, tom. II, quaest. 6, § 2, resol. 1, testans esse communem.

(54. Minister, qui ex officio non est pastor, non tenetur ex iustitia ministrare sacramenta, tenetur tamen ex charitate, etiam cum vitae suae periculo, sacramenta necessaria ministrare in extrema necessitate spirituali alicujus. Unusquisque enim secundum ordinem charitatis tenetur, etiam cum periculo vitae corporalis, succurrere proximo in extrema necessitate spirituali constituto. *Communis*. Et per hoc stat differentia inter ministrum, qui ex officio est pastor, et ministrum, qui ex officio non est pastor, quia iste tenetur sacramenta necessaria ministrare solum ex charitate, et in extrema necessitate spirituali proximi; ille vero tenetur ea ministrare suis ovis ex iustitia, et etiam in necessitate gravi, ex dictis supra n. 50.

(55. Si minister baptismi carens aqua, puerum, alioquin sine baptismo moriturum, in flumen, vel puteum projiciat, licet una simul proferat justam verborum formam cum intentione conferendi sacramentum, seu

vere baptizandi, nihilominus probabilius talis baptismus est invalidus. Sic cum communi Scotistarum et antiquiorum Richardi, Paludani, Marsil., sancti Antonini, Toleti, Silvestri, Armillae et plurium aliorum. Scotus in 4, dist. 4, qu. 3, n. 4, ubi expresse dicit quod « projectus de ponte non baptizatur, quia hoc non est ad vitam ordinatum, vel lotionem, sed ad mortem. » Et dist. 5, qu. 3, n. 1, referens sententiam Richardi asserentis puerum sic projectum non esse baptizatum, ait: « dicitur etiam quod talis sic projectus non esset baptizatus, quia baptismus est ablutio ordinata ad vitam abluti; non sic autem ordinatur illa immersio. » Et in reportatis eadem q., n. 2, eadem difficultatem expendens dicit: « Sed si adultus projiciatur in flumen, dicendo: « Baptizo te, » credo quod non baptizatur, quia projiciens non habet intentionem Ecclesiae, quia intentio Ecclesiae est sic defacere eum, quod, ipso vivente, possit iterum dissecari; vel esto, quod baptizetur, non dubito quin projiciens peccet mortaliter. » Quibus omnibus constat Scotum magis propendere in sententiam negantem, talem baptismum esse validum, ut recte advertit Frassen, in 4, tr. 1, disp. 1, art. 1, qu. 5, concl. 2. (56. Et ratio est quia, ut dicit subtilissimus noster doctor, baptismus est ablutio ordinata ad vitam abluti, illa autem projectio est magis submersio ad mortem, quam ablutio ad vitam, cum per se loquendo tendat ad occisionem pueri seu adulti sic projecti; et quamvis minister projiciens dicat se eam non intendere, tamen projectio ipsa non est moraliter, nec per intentionem disjungibilis ab occisione. Quis enim diceret se non velle occidere, sed solum abluere et lavare hominem quem, ligatis manibus et pedibus, et ingenti saxo ad collum alligato, in puteum, flumen aut mare projiceret? Adeoque stat clarum quod, non obstante tali praetensa intentione de non sic occidendo, adhuc dicta projectio manet vera, et directa realis occisio innocentis, quae nec pro tali casu est permitenda, cum non sit dicendum Christum pro materia proxima baptismi ordinasse abluitionem occisivam hominis, sicque actionem intrinsece malam, quae nunquam sine peccato adhiberi potest, et ex natura sua est ordinata ad mortem corporalem.

(57. Dato autem quod talis baptismus esset validus, ut jam tenet fere communis recentiorum opinio cum Suarez, Vasquez, Coninch., Hurtado, Valentia, Diana, Bonacina, Caspensi, Aversa et aliis passim apud Magistrum, *Theolog. moral.*, disp. 17, q. 2, art. 1, n. 19; Layman., lib. v, tract. 2, cap. 3, n. 5, De sacramento baptismi; La Croix, lib. VI, part. II, n. 214, et tenent etiam Bovin, tom. III, disp. 3, *De sacramentis*, q. 2, concl. 4; Felix Potestas, tom. I, part. IV, n. 2977, et alii volentes quod talis projectio sit vere et proprie ablutio ad validum baptismum sufficiens, si ante mortem pueri proferatur integra forma, quia, licet in tali casu sequatur submersio, et mors infantis, nihilomi-

nus puer potest dici vere ablutus et baptizatus, quia esset vera immersio conjuncta cum forma, et baptismus non ordinatur ad vitam corporis, sed animae, ac vita corporis cedere debet vitae animae; adhuc tamen nunquam esset sic conferendus, quia talis projectio esset illicita, iniqua ac mortifera, ut passim concedunt etiam adversarii ipsi, et expresse docent Scotista omnes post Scotum, in 4, cit., disp. 5, q. 3, ubi sic ait: « Dico quod, quando praesumitur mors, nullo modo debet aliquis eum propellere et projicere, quia peccabit mortaliter occidendo, et quilibet tenetur magis vitare peccatum mortale in seipso, quam quaerere salutem proximi; quia ordinata charitas magis est ad seipsum. » Et in reportatis loco supra citato expresse concludit. Vel esto quod baptizetur, non dubito quin projiciens non peccet mortaliter. (58. Nec valet, quod dicunt aliqui pauci ex adversariis, quod talis baptismus nedum esset validus, sed etiam licitus, quia vita animae est praeferenda vitae corporis. Non valet, inquam, quia vita animae est quidem praeferenda vitae corporis, sed solum quantum fieri potest per media licita, non autem per media illicita, ut esset in nostro casu. Non sunt enim facienda mala, ut veniant bona. *Ad Romanos*, III, 8; cap. *Super eo* 4, De usuris; cap. *Ex tuarum* 2, De sortilegiis, cap. *Non est putanda* 27, caus. 1, q. 1, cum similibus. Tum quia, ut recentissime dicit Scotus supra allatus: « Quilibet tenetur magis vitare peccatum mortale in seipso, quam quaerere salutem proximi, quia ordinata charitas magis est ad seipsum. »

ADDITIONES ROMANI THEOLOGI AD N. 25.

(59. Censoribus non placet illorum assertio, qui aiunt probabilius non peccare lethaliter administrantes eucharistiam, ac diaconum et subdiaconum exercentes proprium officium in peccato mortali. Ut iis morem gererem, transcribenda duxi quae fusiim hac de re disputat continuator Tourneley. Is itaque ait: « Peccat mortaliter per se loquendo, saltem qui ex officio sacramenta in statu peccati mortalis conficit vel administrat. »

Probatur 1° ex Scriptura, *Levit. XXI*: *Sancti erunt (sacerdotes) Deo suo, et non polluent nomen ejus; incensum enim et panes Dei sui offerunt; et ideo sancti erunt.* Unde sic: Graviter peccant, qui pollunt nomen Domini: sed qui destituti sanctitate, altari inserviunt, pollunt nomen Domini; ergo.

Et cap. *XXII*: *Omnis qui accesserit de stirpe vestra ad ea quae consecrata sunt... Ego Dominus; atqui poena tam gravis grave peccatum supponit: « Quanto magis ergo putatis deteriora mereri supplicia, qui Filium Dei conculcaverit, et sanguinem testamenti pollutum duxerit, et spiritui gratiae contumeliam fecerit, » ut faciunt sancta non tractantes sancte?*

Isaiae ult. *Facinorosus qui sanctificat in hivitulum, quasi canem animal immundum occidat, et qui offert thus in memoriam, quasi blasphemus; ergo cum mysteria no-*

stra legalibus longe sanctiora sint, longe gravius peccare oportet qui eadem impia manu coinquinat. Hinc Apostolus per Titum et Timotheum sollicitè monet episcopos, et presbyteros, et diaconos, ut ministrent in conscientia pura: *Oportet episcopum irreprehensibilem esse. I Timoth. III*: *Oportet episcopum sine crimine esse, sicut Dei dispensatorem; diaconi probentur primum, et sic ministrent, nullum crimen habentes. Ibidem.*

Probatur 2° ex traditione. Augustinus, tract. 5 in *Joan.*: « Ego dico, et omnes dicimus, quia justos oportet esse tanti iudicis ministros; » erat ergo haec unanimis omnium sententia: et citato jam contra Parmenianum loco: « Omnia sacramenta cum obsint indigne tractantibus, etc. » quibus consonat id Nicolai I ad Bulgaros: « Unde aliis commodum exhibet malus minister, inde sibi dispendium praebet. »

S. Gregorius lib. II, epist. 23: « Necessè est ut munda sit manus quae diluere sordes curat: scriptum namque est: *Mundamini, qui fertis vasa Domini.* » Gregorius IX, cap. *Quasitum* 17, De temporib. ordin., interrogatus de sacerdotibus aliisque clericis, quorum occulta erant crimina, respondet eos, « si non poenituerint, monendos esse, et sub interminatione divini iudicii obtestandos, ut in testimonium suae damnationis in susceptis ordinibus non ministrent: » quae verba grave scelus indicant. Hinc idem pontifex c. 10 *De cohabit. Clericor.*, etc., declarat clericum « quemlibet pro mortali peccato quoad se ipsum esse suspensum. » Hinc etiam Rituale Romanum jussu Pauli V editum sic praescribit: « Sacerdos, si fuerit sibi mortalis conscius, quod absit! ad sacramentorum administrationem non audeat accedere. » Idem docet Catechismus Romanus part. II, cap. 1, n. 17, et S. Carolus Borrom. in *Institutionibus* suis: unde liquet quam caute et sancte vivere debeant parochi caeterique sacerdotes qui omni fere temporis momento ad conferenda sacramenta vocari possunt.

Prob. 3° ratione. Qui sacramentum conficit aut administrat, gerit personam Christi; fit cum eo unum, et totale agens, cum actio ejus sit indivisibiliter actio Christi; ac demum merita ejus et sanguinem dispensat: atqui graviter peccat homo qui, cum reus sit et diaboli mancipium, haec et tanta praestare audeat. Annon enim gravis est indecentia, et in ipsum Christum quadantenus redundans, quod infensus Christi hostis eundem in actione omnium dignissima representare ausit? an non violatur sancta Dei majestas, cum ei quasi operationis socius et adjutor conjungitur filius Belial? an non sanguinem testamenti pollutum aut quasi rem momenti nullius ducit, qui qua manu poculum Babylonis hac eundem sanguinem dispensat?

(60. Dices: Non peccat canonicus, licet mortalis culpae conscius, qui cum aliis divinas laudes, attento modo et devote persolvit: ergo nec peccat minister qui, cum intimo religionis sensu, ad justificandum